

Je eigen goden maken Jeremia 2.1-13

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2013; Arnhem-Nijmegen 2022

Stel je voor dat je solliciteert bij een bank. Je wordt aangenomen en na twee dagen zeg je tegen de directeur:

'Ik vind het fijn om hier te werken, maar ik wil niets met geld te maken hebben.'

Dan kun je meteen weer vertrekken.

Of stel dat je een lange selectieprocedure hebt doorlopen om politieagent te worden. Na een paar dagen zeg je:

'Ik weiger een uniform te dragen.'

Dan is je carrière snel voorbij.

Of stel dat je zegt:

'Ik hoor bij de gemeente van Jezus Christus, maar ik wil niets met de opdracht van de kerk te maken hebben.'

Dat kan niet.

Als gemeente van Jezus Christus zijn wij geroepen om deel te nemen aan Gods missie.

Werk je bij een slager, dan slacht je vlees. Werk je als kapper, dan knip je haar. Ben je onderdeel van de kerk, dan hoor je ook bij Gods missie. Daar kun je niet omheen.

1. "Zij hebben Mij verlaten"

God had Jeremia geroepen om op missie te gaan. God sprak tot hem, en Jeremia moest gaan. Jeremia schrijft: "Het woord van de HEERE kwam tot mij." (Jer. 2.1)

Als de Heere spreekt, kunnen we maar beter goed luisteren.

We weten niet precies hoe God tot Jeremia sprak. Dat vertelt hij niet. Maar één ding is duidelijk: God sprak tot hem vanuit de hechte gemeenschap die Jeremia met zijn God had.

Als jij wilt weten wat God van je vraagt, dan zal Hij een manier vinden om dat duidelijk te maken. Maar zorg er wel voor dat je dicht bij Hem leeft.

Ben je ver van God vandaan, zoals Israël in het hoofdstuk dat we gelezen hebben, dan kan het gebeuren dat God een profeet zoals Jeremia moet sturen om je wakker te schudden. Als het ware met een megafoon.

Dat is niet Gods voorkeur. God spreekt liever met een zachte, stille stem.

Zending en evangelisatie zijn niet alleen bedoeld voor mensen in andere landen of voor mensen met een andere godsdienst. Ze zijn ook onze verantwoordelijkheid tegenover de mensen die dichtbij ons leven.

En dat betekent niet alleen dat we preken.

Het betekent dat we doen wat Jezus deed.

Dat we zijn zoals Jezus was.

Dat we zorgen voor mensen zoals Jezus voor mensen zorgde.

Jeremia werd gestuurd naar Jeruzalem en naar de stammen van Israël. Hij hoefde daarvoor niet ver te reizen.

Als kerken denken we bij zending vaak aan werk in verre landen. En dat moeten we ook doen.

Jezus heeft immers gezegd dat we de hele wereld in moeten gaan.

Maar het begint hier. Midden onder ons.

Als kerken besteden we vaak veel aandacht aan mensen die via de voordeur binnenkomen. Maar veel minder aandacht aan mensen die ongemerkt via de achterdeur weer vertrekken. Onze verantwoordelijkheid is ook om die achterdeur gesloten te houden.

We moeten ervoor zorgen dat mensen die deel worden van onze gemeente zich welkom voelen.

Dat ze zich dicht bij God weten.

Dat ze samen met ons de Heere dienen.

Toch blijkt steeds weer hoe gemakkelijk zelfs mensen die bij God horen Hem weer verlaten.

Namens God zegt Jeremia tegen Israël: "Mijn volk heeft Mij verlaten." (Jer. 2.13)

Jeremia herinnert hen aan de mooie tijd waarin Israël God met heel zijn hart diende. Lang geleden was Israël als de bruid van God.

Toen God Israël uit Egypte bevrijdde en door de woestijn naar het beloofde land leidde, was die bruid helemaal aan Hem toegewijd.

Er was liefde. Er was trouw. Er was overgave.

En God zorgde geweldig goed voor Zijn bruid.

Israël was bijzonder kostbaar voor de HEERE.

Jeremia noemt Israël zelfs: "de eersteling van Zijn opbrengst." (Jer. 2.3)

Wat betekent dat? Volgens de wetten van Israël moest het eerste deel van de oogst aan God worden gegeven. Dat noemde men de eerstelingen.

Niemand mocht daarvan eten.

Ze werden naar de tempel gebracht als offer voor God.

Zo werd Israël eraan herinnerd dat alles wat goed is uiteindelijk van God komt.

Daarom moeten we Hem voor alles danken.

Jeremia zegt tegen Israël: "Jullie waren Gods eerstelingen."

De eerstelingen waarvan? Van alle volken die later ook in Gods gezin zouden worden opgenomen.

Israël was het eerste volk dat God apart zette. Daarom mocht niemand het aantasten. God Zelf beschermde Zijn volk.

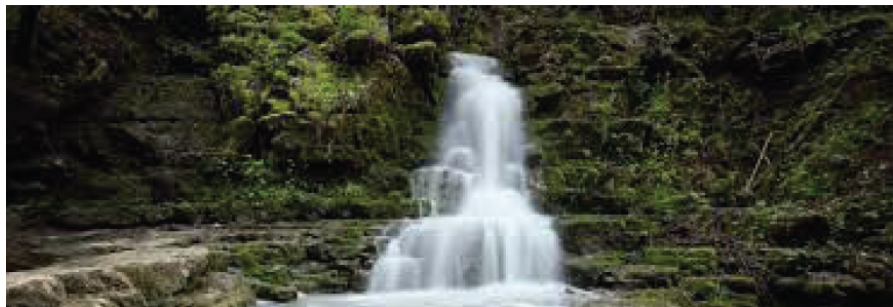
Maar Israël moest ook heilig zijn.
Helemaal aan God toegewijd.

En juist daarin was het misgegaan. Israël had God verlaten. Het had de eerste liefde opgegeven.

Wij weten hoe gemakkelijk dat gebeurt.
Misschien herkennen sommigen van ons dat ook.
Toen we jonger waren, leefden we heel bewust met de Heere.

Er was enthousiasme.
Er was liefde.
Er was toewijding.

Maar daarna kwam het gewone leven.
Drukte op het werk.
De zorg voor de kinderen.
De hypotheek.
Allerlei verplichtingen.

En ongemerkt kan de liefde voor God afkoelen. Herinner je je niet hoe Hij vroeger voor je zorgde?

Hij was er toen. En Hij wil er vandaag nog steeds voor je zijn.

De gemeente — jij en ik — is de bruid van Christus. En Hij verlangt nog steeds naar onze volledige toewijding.

2. "...zij hebben zich bakken uitgehouwen, lekkende bakken, die geen water houden"

In moeilijke tijden vertrouwde Israël niet langer op God. In plaats daarvan namen ze alles zelf in handen. Ze vroegen niet meer:

"Waar is de HEERE, Die ons uit het land Egypte heeft geleid?" (Jeremia 2.6)

Juist als we moeilijke tijden meemaken, moeten we terugdenken.
Hoe heeft God je vroeger geholpen?
Hoe heeft Hij je door moeilijke perioden heen gedragen?
Waarom zou je Hem vandaag dan niet opnieuw vertrouwen, in plaats van overal anders hulp te zoeken?

Israël ging andere goden dienen. Goden die gemakkelijker leken. Goden die snelle oplossingen beloofden.

In plaats van te vertrouwen op de God van Israël, de HEERE.
Ze vertrouwden op Baäl voor een goede oogst.
Baäl was immers de god die volgens de mensen over vruchtbaarheid en oogsten ging.

Jeremia zegt:

"Zij gingen achter de nietige dingen aan." (Jer. 2.5)

De goden van de volken om hen heen. Nietige goden. Jeremia wijst naar die goden en zegt eigenlijk: "Dat zijn helemaal geen goden."

Wie anders dan de Schepper van hemel en aarde kan onze Helper zijn?

Wie anders kan ons dragen?

Wie anders is de Vader van onze Heere Jezus Christus, Die juist dichtbij is als wij Hem nodig hebben?

Maar hoe vaak aanbidden wij niet een andere god?

De god die heet: 'Ik los het zelf wel op.'

Natuurlijk moeten we onze problemen aanpakken.

We mogen verantwoordelijkheid nemen.

Maar niet zonder God erbij te betrekken.

Niet zonder Hem om hulp te vragen.

We aanbidden ook gemakkelijk de god van het geld.

Waarom denken we zo vaak dat geld ons uiteindelijk zal redden?

Alsof de Europese Centrale Bank onze verlosser is.

Wat is geld eigenlijk een slechte god.

Het wordt steeds minder waard.

Israël liep achter waardeloze dingen aan, zegt Jeremia.

Achter dingen die geen werkelijk voordeel brengen.

En wij doen vaak precies hetzelfde.

Jeremia gebruikt een prachtig beeld. Hij zegt:

Mijn volk heeft een dubbel kwaad gedaan:
Mij, de bron van levend water,
hebben zij verlaten,
om zich bakken uit te hakken,
lekkende bakken,
die geen water houden. (Jer. 2.13)

In plaats van te drinken uit een bron waar voortdurend fris water uit stroomt, maakte Israël grote reservoirs om regenwater op te vangen.

En zelfs die waren kapot. Dus zelfs dat stilstaande water liep er weer uit.

Israël had zijn eigen goden gemaakt.

Ze bogen ervoor neer.

Maar die goden konden geen water vasthouden.

Denk eens aan je eigen huis.

In de keuken heb je een prachtige kraan.

Je draait hem open en er stroomt altijd schoon, fris water uit.

Maar stel dat je badkamer een oud ligbad heeft dat overal lekt.

En stel dat je besluit de kraan in de keuken niet meer te gebruiken.

In plaats daarvan loop je steeds naar de burens om emmers water te halen.

Je giet het water in dat lekkende bad.

Maar het loopt er meteen weer uit.

Dus ga je opnieuw naar de burens.

En daarna nóg een keer.

En nog een keer.

Na een tijdje raak je uitgeput en gefrustreerd.

Zo is het ook wanneer wij vertrouwen op onszelf. Of op meer geld. Of op politici. Of op de euro. Of alleen op elkaar.

Dat is alsof je steeds opnieuw een lekkend bad probeert te vullen.

Het lukt nooit.

Je bent nooit klaar.

Je komt nooit echt tot rust.

Je ervaart nooit diepe voldoening.

Wat kunnen wij mensen toch dom zijn.

We jagen achter dingen aan die geen waarde hebben.

We zetten ons in voor oplossingen die uiteindelijk niet werken.

Het is alsof je op een loopband in de sportschool rent.

Je kunt nog zo hard lopen,

maar je komt geen meter vooruit.

Israël vereerde waardeloze goden.

En daardoor werd het zelf ook waardeloos, zegt Jeremia.

Wij worden namelijk steeds meer zoals datgene wat wij aanbidden.

Als je geld aanbidt, gaat geld uiteindelijk bepalen hoe je leeft.

Als je een god van geweld aanbidt, zul je zelf ook steeds gewelddadiger worden.

Maar als je de God van hemel en aarde aanbidt,

de God Die de wereld liefheeft,

Die ieder mens liefheeft,

Die ieder mens waarde geeft,

dan zul jij ook steeds meer van de wereld gaan houden.

Dan ga je steeds meer van mensen houden.

Deze God,
Vader, Zoon en Heilige Geest,
verlangt naar een relatie met jou.

3. De Bron van levend water

Onze boodschap is eenvoudig: Je mag leven in verbinding met de Bron van levend water.

Drink uit die gouden kraan, en je zult werkelijk verzadigd worden.

In deze paar verzen uit Jeremia 2 laat de profeet zien wat God, de Bron van levend water, allemaal aan Israël gaf. En dezelfde God wil ook ons zegenen.

In Jer. 2.3 zien we dat God Zijn volk beschermde.

Als iemand Zijn volk kwaad deed, kwam God voor hen op.

Hij gaf veiligheid.

Hij gaf zekerheid.

Hij gaf stabiliteit.

Dat is toch waar wij vandaag ook naar verlangen.

In Jer. 2.6-7 lezen we dat God Zijn volk door de woestijn leidde.

Hij gaf hun eten.

Hij gaf hun drinken.

En daarna bracht Hij hen in een prachtig land.

God zorgde dus voor alles wat ze dagelijks nodig hadden.

In Jer 2.11 lezen we dat Gods volk Zijn heerlijkheid bezat.

Gods aanwezigheid was in hun midden.

Andere volken zagen dat. Ze zagen dat God bij Zijn volk woonde. Ze hadden respect voor Israël vanwege hun God.

Al deze zegeningen worden samengevat in dat ene beeld:

God is de Bron van levend water.

Dat beeld kennen we ook uit het Nieuwe Testament.

Jezus zegt:

Maar wie drinkt van het water dat Ik hem zal geven, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen; maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven." (Joh. 4.14)

Er zijn ontzettend veel mensen die dorst hebben.

En wij hebben een geweldige boodschap voor de mensen om ons heen. En eigenlijk ook voor onszelf.

Heb je dorst naar waarheid?

Naar veiligheid?

Naar zekerheid?

Naar dagelijkse zorg?

Naar een leven dicht bij God?

Ga dan naar Jezus Christus. Draai die gouden kraan open.

Ga naar de Bron van levend water. Hij geeft alles wat wij nodig hebben. En zelfs nog veel meer.

En terwijl wij steeds meer gaan lijken op Degene Die wij aanbidden,
gaan wij ook steeds meer iets van Gods goedheid doorgeven aan anderen.

Aan de mensen om ons heen.

Aan ons land.

Aan onze samenleving.

Als we waardeloze dingen aanbidden,
worden we zelf ook steeds leger.

Maar als we Hem aanbidden Die het kostbaarste is in het hele heelal, dan groeit ook onze eigen waarde.

Zending is daarom niet iets wat we alleen doen omdat de Bijbel ons een paar opdrachten geeft om de wereld in te gaan.

Zending is een vanzelfsprekend gevolg van het kennen van deze goede God.

De Geest van God woont in ons.

Het levende water dat uit Jezus Christus komt, vult ons leven.

En daarom gaan we steeds meer leven zoals God leeft.

We krijgen mensen lief.

En we spreken vanzelf over Degene Die ons hart met vreugde vervult.

Conclusie

Onze opdracht is om deze geweldige gave van God met alle mensen te delen.

Daar kunnen we niet onderuit.

Werk je als slager, dan slacht je.

Werk je op een school, dan geef je les.

Ben je onderdeel van de kerk, dan doe je mee aan Gods missie.

Vandaag hebben we gezien dat alles wat wij werkelijk nodig hebben, te vinden is in onze verbondenheid met God, de Bron van levend water.

En daarom wijzen wij onze vrienden, onze collega's, en onze burens, steeds weer naar die Bron.
Naar God Zelf.

Al onze pogingen om zonder Hem onze problemen op te lossen, geven hooguit een tijdelijke verlichting.

Maar als we op God vertrouwen,
gaat Zijn zegen ons leven vullen.

En tegelijk zet Hij ons in beweging,
zodat we anderen vertellen over onze kostbare Heere.

Laat deze week een week zijn waarin je spreekt over de Heere Jezus Christus.

Nodig mensen uit om samen met jou de pelgrimsweg te gaan.

Laat hun zien hoe groot de vreugde is van het drinken uit de Bron die werkelijk voldoening geeft.

En terwijl je anderen uitnodigt, zul je zelf ook steeds opnieuw verfrist worden.

+In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.